

VANCOUVER'DAN DOĞU ANADOLU'YA

“abi sen ne diyorsun burada internet bile var”

Geçen yaz üç arkadaş Doğu Anadolu'yu ziyaret etmeye karar verdik. Değişik olasılıkları değerlendirdikten sonra, Ankara'dan başlayan bir turla Güney Doğu Anadolu'yu ve Doğu Anadolu'yu ziyaret ettik. Erhan Kıral, Erol Varoğlu ve ben onbeş gün otobüsle bu büyüleyen yerin tarihini, kültürünü ve insanını tanımaya çalıştık. Ben İstanbul'dan trenle Ankara'ya gittim ve orada Erol'la buluştum, yolda Eskişehir ovasının sulu tarımla yem yeşil görünce nedense çok sevindim. Ankara'nın yenilenmiş kale evlerini çok sevdik ve o gece Antakya'ya doğru otobüsle yola çıktık.

Erol Ağrı dağı önünde (Fotoğraf Erol Varoğlu)

Adana'da oturan Erhan'la Antakya'da buluştuk. Antakya çardaklı ve düz damlı evleri ile kendi başına da ilginç. Tarihini ve insanlarını tanıdıkça ilgimiz arttı. Tarihin ilk kilisesi Antakya'da. Bu bir mağarayı andıran ve arkasında, icabında kaçmak için bir tüneli olan yapıyı St. Peter başlatmış ve Hıristiyanlığı burada tarif etmiş. Bu yapı kutsallığı bakımından ilk camiye bedel olmalı. Antakya'da Romalılardan kalma mezarları ve su kontrol kanallarını hayranlıkla ziyaret ettik. Harbiye şelalelerinde ayaklarını ıslatarak serinlerken, afiyetle yörenin meşhur kebaplarını zevkle yiyen halkını gördük. Harbiye'ye Suriye ve Lübnan'dan çok turist gelirmiş eskiden.

Yolda değişik tarihi eserleri gördükten sonra güneş batımında Nemrut dağına geldik. Nemrut harabeleri UNESCO'nun himayesine alındığından beri anlaşılan daha çok turist cezbediyor. Uzaktan Anadolu'nun binlerce tümülüsünden biri diyebilirsiniz. Bu 2150 metre yükseklikteki Nemrut dağının tepesinde 50 metre yük-

sekliğinde kalker taşların yığılması ile elde edilen tümülüsün çevresinde on metre yüksekliğindeki anıtların süslemesi hayranlığınızı arttırıyor. Burada tanrı Apollo ve Zeus'un yanında oturur konumda kendini onlarla eşit tutan Komagene son rahibi, kral Antiakos'un da heykeli var. Mezarın onun mezarı olduğu zannediliyor. Kral Antiakos şöyle diyor yazıtlarda “geleceğin uzun zamanlarında bu saltanatı devr alan kral ve hanedanı, bu kanunlara uyar ve benim onurumu korursa, tanrı katlarına erişmiş atalarımın ve bütün tanrıların rahmeti benim aracılığımla onun olsun.”

Sander Erhan Zeus heykel başı ile Nemrut (Fotoğraf Erol Varoğlu)

üzerinde

hakkında tarihi ve arkeolojik bilgiler için

<http://www.nemrud.nl> ve <http://www.unesco.org/whc/sites/448.htm> tavsiye edebilirim.

Buradan çıkıp, Türkiye'nin enerji ihtiyacının yüzde yirmisini karşılayan Atatürk barajını hayranlıkla seyrettikten sonra Diyarbakır'a doğru yola çıktık. Oradan öğlene doğru doğum yerim Diyarbakır'a geldik. Surları ünlü Çin seddinden sonra ayakta kalan en uzun (beş kilometre kadar) surlar, karamsı bazalt taşından yapılmış. Giriş kapıları hala insanı koruyucu nitelikleri ile etkiliyor. Dicle şehrin etrafında bir “u” yaparken Diyarbakır'ın meşhur karpuzları için de nefis, mümbit tarlalar vermiş. Mardin kapıdan bu güzelliği zevkle gördük. Şehrin Ulu Camii bir sanat harikası, bu eseri eski minyatürlerde de görmek mümkün. Dar sokakları, satıcıları, şehrin bu sur içi kısmını çok çekici yapıyor. Diyarbakır tabii ki surları aşmış, bu yeni kısmı diğer şehirlerden farklı değil. Her istediğinizi bulabileceğiniz mağazalar ana caddelere sıralanmış. Öğlenleyn Diyarbakır'ın meşhur “Kaburga sarmasını” tadıyoruz ve gece müzikli yemekte hep beraber şarkılar söyleniyor danslar ediliyor. Şarkıların bazıları

Atatürk Barajı (Fotoğraf. Erol Varoğlu)

Gecelediğimiz Kahta'da o gece yılın en uzun gününün kutlaması oldu. Belediye stadda bir şenlik düzenlemiş, şarkılar ve havai fişeklerle Antiakos'un onuru korundu sanki. Nemrut'ta belki teknik yönden en ilginç heykel bir aslan heykeli. Bu heykelin üzerinde 19 yıldız, ay, Mars, Merkür ve Jupiterin konumlarından zamanın MÖ 109 yılının 14 Temmuz'u ve saatin de 19.37 olduğunu hesap etmek mümkün mü? Nemrut harabeleri